

Landskapsstyrelsen 26.8.2013

Landskapsdirektör Juho Savo:

§ 3 Aktuella frågor

1. I statsförslagen smulor till Egentliga Finland

Finansministeriets budgetproposition 2014:

FM:s proposition till budget för nästa år har man redan hunnit nagelfara i ett par veckors tid. Regeringens budgetmangling denna vecka drar upp linjerna för eventuella ändringar i underlagsförslaget. Här de som frågor som noterats och bedömts som väsentliga i förslaget med tanke på Egentliga Finland:

FM:s budgetförslag innehåller inte alls någon finansiering för nya transportavlopp. FM föreslår att staten ska avstå från att finansiera andra än sina egna åtgärder för vattentjänster. Den nya principen har skrivits in i både miljöministeriets och jord- och skogsbruksministeriets huvudtitlar. De facto har staten inga egna åtgärder för vattentjänster, utan alla åtgärder har överförts till att skötas av kommunerna. Staten har delfinansierat kommunernas transportavloppsprojekt under tidigare år. I Egentliga Finland väntar åtta nya projekt på finansiering för åren 2014-2017. Transportavloppen är en ytterst väsentlig faktor då man reducerar näringsbelastningen som slutar i Skärgårdshavet. Vad månne FM strävar efter med en dylik ändring av sin linje?

Momentet innovationsstöd för skeppsbyggnad har föreslagits bli struket i budgeten. De nuvarande ramarna för statsstöd för EU:s skeppsbyggnadsområde är dock i kraft ända till slutet av år 2013. Finland har ännu en möjlighet att bevilja skeppsbyggandet innovationsstöd 29 milj. € till slutet av detta år. Detta bör man utnyttja då man bereder det slutliga avtalet om ett intentionsavtal mellan STX Finland Oy och Scanlines om att bygga två nya färjor.

I momentet Skyddet av Östersjön har anvisats 700 000 € mera i anslag i jämförelse med år 2013. Ur vår synvinkel sett ska anslaget hänföras särskilt till områdena för Skärgårdshavet och Bottniska viken. I detta sammanhang bör man minnas att man för sin del också kan påverka saken med storleken av t.ex. Närings-, trafik och miljöcentralens anslag för verksamheten och genom att inrikta dess verksamhet. Utöver projekten är tjänstearbetet för att förbättra Östersjöns tillstånd betydande.

Arbetslöshetsgraden för Egentliga Finland har redan i ett års tid varit klart högre än i hela landet, och inte heller är skillnaden i arbetslöshetsgraden på väg att krympa. Salo är i dag det värsta området med strukturuomvandling i Finland. För strukturuomvandlingar har i budgetförslaget föreslagits 20 milj. € i enlighet med rambeslutet. Största delen härav bör inriktas uttryckligen på Salo!

För riksväg 8 har ett beslut om en investering på 100 milj. € fattats redan tidigare. Enligt budgetpropositionen blir projektet färdigt först 2018. Tidtabellen för genomförandet måste anses vara alltför lång sett såväl från synpunkten med ett effektivt byggande som även för att utveckla landskapet. Den långa tiden för att genomföra denna etapp är ägnad att förlänga tiden för att få den andra etappen av projektet för bindelseavsnittet rv 8 till ett förverkligande och för själva genomförandet.

Med beaktande av universitetens och yrkeshögskolornas betydande uppgift för regionutvecklingen är det positivt att inte indexnedfrysningen av UKM:s budgetsektor år 2014 kommer att inriktas på universiteten. En eftersträvd höjning av yrkeshögskolans momsbedömning är också på kommande. I fråga om landskapets

utvecklingsmedel torde den njugga finansieringsnivån enligt de föregående åren kvarstå som tidigare. Om ESA-banan finns det inte något omnämmande i budgetpropositionen. Förslaget tryggar den nuvarande servicenivån för skärgårdstrafiken. Tykö strövområde är på förslag till en ny nationalpark. I budgetpropositionen har man dock inte reserverat sig för en ökad finansiering för nationalparkerna.

Tilläggsbudgetpropositionen 2013:

FM:s andra tilläggsbudget som publicerades förra fredagen inriktas på åtgärder som stöder sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Budgetens slutsumma är 346 milj. €. Den mest betydande delen härav, 200 milj. €, går till projektet för en utvidgning av Helsingfors-Vanda flygstation. Jag uppskattar att dess t.o.m. indirekta effekter för Åbo flygstation förblir marginella.

Propositionen innehåller ett understöd på totalt 50 milj. € till kommunerna för projekt för mögelreparationer hos byggnader för läroanstalter, samt social- och hälsovården. Förhoppningsvis kan dessa reparationsprojekt fås i gång även i vårt landskap. Åtminstone finns det behov! I förslaget har antecknats att avsikten är att fördela understödsbeloppet mellan alla projekt som är stödberättigade och som uppfyller villkoren för en myndighetsbehandling. Det vill säga många projekt torde få en delfinansiering, men statsandelen torde förbli rätt liten.

Forststyrelsen får ett tilläggsanslag på 4,5 milj. € för att iståndsätta nationalparkerna och andra strövområden och för att utveckla servicen. Även för detta hittar jag många användningsobjekt i Egentliga Finland.

I FM:s förslag har motiveringarna för momentet stödjande av innovationsverksamhet kompletterats på så sätt att det bl.a. kan utnyttjas för att ersätta marinindustrins områden med affärsverksamhet på tillbakagång med nya, affärsfunktioner med en bärkraftig konkurrenskraft och ge fart åt ett utnyttjande av kompetens som frigörs i strukturomvandlingen i nya uppgifter. Detta vill jag tolka sålunda att man hjälper marinindustrins underleverantörer att bli mångsidigare.

För underhållet av stamtrafiklederna föreslås 25 milj. € i tilläggsanslag för att tidigarelägga reparationen av vägar och järnvägsbroar. Hur detta ska allokeras har inte i propositionen klarlagt annat än genom att konstatera att avsikten är att hänföra investeringarna till olika delar av Finland på grund av de sysselsättande effekterna. I Egentliga Finland finns det särskilt mycket regionala vägnät, där det förutom broarna också finns mycket andra behov att förbättra. Detta anslag har inriktats endast på att reparera broar. Sådana förbättringsprojekt som snabbt kan startas och som befinner sig på betydande rutter är bl.a. Lupaja-bron i Bjärnä (sv 52) och Abborsundsbron i Sattmark i Pargas (lv 180). Till exempel dessa kunde förbättras med detta anslag.

2. Kommunerna med skärgårdsdelar håller på att stanna utanför statsstöden?

I ANM bereds som bäst riktlinjerna för de statliga regionstöden för åren 2014-2020. I enlighet med dem skulle de egentliga skärgårdskommunerna i Egentliga Finland, dvs. Pargas, Kimitoön och Gustavs höra till Finlands stödområde. I detta nu omfattas alla kommuner med skärgårdsdelar av stödområdet. Sådana kommuner med skärgårdsdelar i Egentliga Finland är för närvarande S:t Karins, Nådendal, Tövsala och Nystad.

I sitt förslag till utkast håller ANM dock på att föra fram att kommunerna med skärgårdsdelar i detta läge skulle lämnas utanför stödområdet. Som en orsak till tolkningen har man fört fram att Finland i EU-stödbeslutet har avtalat om att endast 1,85 % av Finlands befolkning utanför ett område med "gles

bosättning" (dvs. Östra och Norra Finland) kan omfattas av ett sådant stöd. Efter kommunstrukturreformerna bor det en klart större befolkningsandel i Finland i skärgårdskommunerna och kommunerna med skärgårdsdelar!

Förslaget står helt i konflikt med skärgårdslagen (494/81), lagen om utveckling av regionerna (1651/2009) samt det riksomfattande skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012-2015 som förordades av ministerarbetsgruppen för regional utveckling 20.6.2012 och som godkändes av ANM i juni 2012.

Förslaget skulle göra slut på användningen av det viktiga verktyget för skärgårdspolitiken i kommunerna med skärgårdsdel i Södra och Västra Finland. Ett förverkligande av förslaget vore en stor förändring i en cirka trettioårig praxis för tiden med en skärgårdslag.

Saken kräver ännu hårda förhandlingar av Finland med EU:s huvudavdelning för konkurrens och med kommissionen. Stöden håller med de nuvarande tolkningarna på att gå till städer som nu definierats som skärgårdskommuner!

3. Landskapets arbetslöshet ökar alltjämt

Antalet arbetslösa jobbsökande i Egentliga Finland fortsatte att kraftigt öka även i juli. Arbetslöshetsgraden i Egentliga Finland har redan i ett års tid varit högre än i hela landet, och ej heller håller skillnaden i arbetslöshetsgraderna på att krympa. Arbetslösheten berör mera män än kvinnor. Männens andel av de arbetslösa var i juli 52,5 %, vilket är en aning mindre än medeltalet för hela landet (52,9 %). För jämförelsen skall må det förtäljas att under recessionen på 90-talet var upp till 66 % av de arbetslösa jobbsökande eller två tredjedelar män.

Från början av år 2013 har arbetslösheten för kvinnor och män ökat i samma takt. Detta innebär att arbetsplatserna inte längre minskar endast på de mansdominerade områdena (t.ex. inom industrin), utan arbetsplatser försvinner även från den kvinnodominerade branscherna (i yrken inom servicesektorn). Männens arbetslöshet har försämrats till nivån åren 1997-1998 och kvinnornas till nivån åren 2003-2005.

Eftersom många olika slags tjänster av arbetskraftsförvaltningen brukas för att stävja den ökande arbetslösheten, såsom arbetspraktik, arbetskraftsutbildning och sysselsättning, är det bra att granska arbetslösheten även som ett omfattande begrepp. I en omfattande arbetslöshet inräknas också alla de personer som mottar denna service av arbetskraftsförvaltningen. På sommaren finns det färre sådana som befinner sig inom arbetskraftsförvaltningens service än på vintern och i motsvarande mån finns det mer arbetssökande på sommaren än på vintern. I många av Egentliga Finlands kommuner är anlitaandet av arbetskraftsförvaltningens service betydligt vanligare än genomsnittet. Sådana kommuner finns det särskilt i Vakka-Suomi.

I slutet av juli fanns det utöver 28 800 arbetslösa jobbsökande som klienter hos arbetskraftsbyråerna i Egentliga Finland 6 400 andra personer i arbetsför ålder utan stadigvarande arbete eller personer inom arbetskraftsförvaltningens service. Ökningen av den omfattande arbetslösheten accelererade i juli i Loimaa-regionen, men i de andra regionerna blev ökningen litet långsammare, men den förblev alltjämt mycket snabb.

Den högsta omfattande arbetslösheten hade Salo, där hela 17,5 % eller cirka 5700 personer av befolkningen i åldern 17 - 64 år, i juli var antingen arbetslös eller placerad i olika slag av arbetskraftsförvaltningens service.

Snabbast var ökningen i S:t Mårtens, Tarvasjoki, Sagu och Lundo, men den omfattande arbetslöshetsgraden befann sig i dessa kommuner alltså på en avsevärt lägre nivå än i Egentliga Finland eller i hela landet i genomsnitt.

Ökningen av Kimitoöns omfattande arbetslöshet blev däremot långsammare och nästan obefintligt och antalet arbetslösa jobbsökande t.o.m. minskade i jämförelse med juli månad året innan. Den omfattande arbetslöshetsgraden var i själva verket i regionen Åboland den näst minsta i Fastlands-Finland!

Grovt räknat av landskapets arbetslösa jobbsökande

- har var tredje fyllt 50 år
- är var femte långtidsarbetslös
- är var sjunde 25 år och
- är var åttonde utlänning eller långtidssjuk.

4. Central Baltic 2014-2020 -programmet bereds i rask takt

Programberedningen som börjat vid årsskiftet har framskridit enligt tidtabellen. Programmeringskommittén och två arbetsgrupper (den ena för administrativa och den andra för innehållsmässiga frågor) har inrättats och de har sammankommit flera gånger under vårens lopp.

För programmet har fyra teman utsetts: Utveckling av SM-företag (tyngdpunkten på innovationer), effektivt utnyttjande av naturtillgångarna och miljöskydd, trafik samt utbildning och livslångt lärande. Under våren ordnades det hearingtillfällen i alla medlemsstater, där man sökte lämpliga innehåll och projektidéer för det gränsöverskridande samarbetet kring de teman som valts. Beredningen av programmets innehåll fortsätter i arbetsgruppen så att innehållen och målen preciseras och indikatorer för dem väljs.

Förstärkning för programmets administrativa strukturer och personalplan motses under höstens lopp. Under hösten ordnas ännu publika hearings i alla medlemsstater. Strävan är att lämna programdokumentet till Kommissionen i början av nästa år. På så sätt kunde den första ansökningsomgången vara i slutet av nästa år.